

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, február 17.

Jogfolytonosság, haladás.

A jogfolytonosság helyreállott. November 18-án az elnöki székből sértették meg a házszabályokat s három hónapra rá az elnöki székből jelentették ki, hogy a házszabálysértés semmis.

És ezt türelmesen végig kellett hallgatnia Tiszának, Perczelnek s a szabad- elvűpárt legfeljebb azért huzhatta elő immár történelmi nevezetességre szert tett zsebkendőit, hogy saját bukása fölött hullatott könnyeit letörölje.

A jogfolytonosságnak ez az elnöki jelentése a választási harc egyik pozitív diadala.

Hangsúlyozandó, hogy csak egyik diadal. Most már következetesnek kell lennünk. Eddig a jogfeladás volt a vezérmotívum s a jelszó: lemondani! Ez a szó, a mely a Rózsabokorban jött a világra, elsőrendű temetéssel örök nyugalomra tetetett. Következik a haladás korszaka.

A haladás első kétségbevonhatlan jele, hogy a szabadelvűpárt egy része hajlandó az ellenzékhez csatlakozni.

A politikai szelek járását ez a párt érezte meg s mutatta is legérzékenyebben. Csatlakozott e párt leltári része mindenféle hatalomhoz, amely győzelemre jutott. Csatlakozott egyházpolitikához, jog,

törvény és igazsághoz, erős kézhez, csatlakozni fog a nemzeti eszmékhez is.

1867-ben a Deák-párt lehetetlenné tette az 1865-iki konzervatív pártot, mert többet valósított meg a nemzeti vívmányokból, mint a mennyit a konzervatívok követeltek. Most az ellenzéki pártok szövetsége megint egy hatalmas lépéssel előbbre viszi nemzeti haladásunk ügyét. Aki nem akar haladni az félreáll. Ez a sorsa azoknak, a kik az erőszak politikájában tulságosan kitétek magukat.

Ime, ez a kilátás az első ülés után. Nem így remélték a zsebkendő hősei, de így vezette a magyarok nemzeti geniusza.

Nov. 18-ának megróvása Madarász alatt el nem maradt volna semmiképpen. De ennek a biztos megróvásnak ily hatalmas következményeket január 26. adott.

—r.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Az első ülés.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, febr. 17.

Harmincz éve nem volt ilyen érdekes premiérje a képviselőháznak, mert az ellenzék még sohasem került ki többségben a választásból.

Meglátszott ennek hatása a parlament előtti téren is, melyet rendőrség nem zárt el. A tömeg éljenezte az ellenzék, abczugolta kormánypártiakat.

A folyosón alig lehetett járni a sok ellenzéki képviselőtől. A kép érdekes és különös volt.

Ott látjuk Károlyi István grófot a függetlenségi divánján, vidám beszélgetésben elvtársaival.

Apponyi és Zichy Jenő már egész otthonosan érzik magukat a függetlenségi oldalon. A párt nem csak megnőtt, hanem megmágnásodott.

Itt is grófot lát az ember, meg amott is grófot.

— Ki az a magas fekete szakállu fiatal ember, kérdik.

— Ez Károlyi Mihály gróf a Károlyi palota ura.

— Hát ott az a másik nyurga fiatal ember?

Az valamelyik a három Benyóvszky gróf közül.

Temérdek sok az új ember. A régiéket egymás kezét szorongatják, ölelkeznek. Az újak bemutatkoznak.

Nagy az érdeklődés az új népies képviselők iránt. Az egyik Csányi, a baranyai képviselő, értelmes arczával, melyet összes szakál körít és fekete magyar ruhájával kellemes benyomást tett.

Schiffert is békésmegyei parasztagazda, világos magyar népies ruhában. Harmincz éves ember, udvariasan bemutatkozik mindenkinek.

Achim András Békés-Csaba szocialista képviselője piros kerek arczu, fekete bajszu harmincz éves ember, olyan fekete magyar ruhában jár, amilyent az alföldön a földműves

egyszer a cenzor, elment lefeküdni, egy soroska nem sok, annyit sem szabad többé betoidani a jóváhagyott szövegbe.

Egyszer-másszor a szerkesztői élelmesség a maga hasznára fordította a tekintély despotizmusát. A Szibériai újság szerkesztője Tomszkban egy alkalommal úgy kapta vissza a másnapi szám próbapéldányát, hogy a tartalomnak csaknem fele ki volt törölve az újságból. Maga és irógárdája a legnehezebb feladattal állottak szemben — némely ciklust ki kellett volna feldozni a cenzori pusztítások következtében, a másikat egészen urja kellett volna írni, végre egész hasáb hírek helyét a »kópiákkal« helyettesíteni. Kétségbeesésben lemondott a feladatról és sajtó alá adta az újságot abban a szánalmas állapotban, amelyet a hivatalos beavatkozás idézett elő. Ahogy kétségtelenül számított rá, úgy lett; a számos fehér üres hasáb sokkal mélyebb benyomást tett a közönségre, mintha a legfulminansabb cikket írta volna a cenzura ellen. Néhány nap múlva a belügyminiszterium a következő hatá-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Hogy dolgozik az orosz cenzor.

Angolból fordította: * Dr Némethy Gyula.

Az orosz-japán háboru tartama alatt itt-ott azt emlegették, hogy az újság cenzura szigorubb a japán, mint az orosz hadseregben. Ha ez igaz, annál különösebbnek látszik, mert a sajtócenzura az orosz fennsőbbség szemében nemcsak egy-egy háboru fölmerülésekor szükségessé vált expedienst, hanem a kormányzás állandó eszköze, a béke normális körülményei között is.

A sajtócenzura a belügyminiszterium egy osztályát képezi; s a közigazgatási gépezetnek legköltségesebb része. Minden kormányzósági kerületnek — összesen hatvanat találni Európában, Oroszországban, — megvan a maga cenzora, többé-kevésbé kvalifikált lingvistákból álló alantasaival.

* The Strand Magazine. February. 1905. 211 és lek.

Minden orosz újság próbapéldányát be kell küldeni a cenzori hivatalba, mielőtt kiadnák, még pedig fölfüggesztés vagy beszüntetés terhe alatt, ha a rendszabályt meg nem tartják. A helyben nem hagyott cikket, cikkrészletet, paragrafust sőt még hirdetést is áthúzzák tollal, mely sérelmes részeket azután a szerkesztőségben ki kell hagyni a visszaküldött próbapéldány szerint. Gyakran sok időbe és munkába került irodalmi művet kell így feláldozni s helyét úgy ahogy betölteni valamely u. n. »kópiával«, melyet a cenzor előtt is kifogástalan jellege miatt tartalékban szokás tartani, számítva ilyen esetekre.

Az ilyen helyettes minőségű cikkek próba- ivateit is természetesen a cenzor elé kell terjeszteni, mielőtt kiadnák azokat. Napilapoknál rendszeren éjfél tájban szokta a cenzor visszaküldeni a próbapéldányokat, azután bezárja a hivatalt. Hiába jön éjfél után a legfontosabb hír is, közölni többé nem lehet. »Moszkva leég a földig, legyilkolhatják akár a cárt magát«, mint egykor George Kennan írta: »ha

Elektrotechnikai Mérnöki Vállalat
 Fő-ut za Moskovits-féle ház
 Széchenyi szállodával szemben
 TELEFON 509. TELEFON 509.
 Steiner Ernő, okl. mérnök. Nagyvárad.
 Villamos világítási cikkek.

Elvállalja villamos világítási berendezések, elektromotorok-, távbeszélők-, jelző-kés ülékek stb.

Mérnöki és mindeme szakba vágó tervezések és munkálatok műszakilag tökéletes kivitelét.

IZZÓLÁMPÁK.

MODERN

CSILLÁROK NAGY RAKTÁRA.

Költségelirányzatokkal szívesen szolgálunk

gazdák viselnek. Megjelenése és modora intelligenciára vall.

Prónay Dezső báró, aki fenn járt a folyosón, szintén kíváncsi volt a békéscsabai képviselőségben utódjára.

Barabás hozzávezette Achimot, ki bemutatta magát:

— Achim András vagyok Békés Csabáról, ahol ugytudom, egykor Méltóságod volt a képviselő.

— Bizony kor dolgában megelőztem Önt — mondta Prónay, Achim fiatalságára czélozva.

— Rangban és érdemben is megelőzött Méltóságod — felelt udvariasan Achim.

Még egy érdekes alak vonta magára a figyelmet: Szappanos István, a kecskeméti képviselő, a vicze korelnök, ki vállára omló hófehér hajával valódi pátriárka alak. Száztagu deputáció kísérte fel az öreget Kecskemétről és fehér zászlókkal kísérték a Házba is.

A teremben szintén nagy a mozgás, a karzat zsúfolt, benn a padokban pedig a képviselők keresik helyüket. Mert minden felfordult. A szélsőoldalon az, mely a Háznak csaknem felét elfoglalja. A néppárt a terem közepéig toldott ki, a hol decemberben Hegedüs Sándor, Láng Lajos, Erdély Sándor ültek, a Bánffysták a néppárt és a szélsőoldalon ülnek, a disszidensek a közepén, a jobboldalon tanyáznak a horvátokkal. Azután jön a régi szabadelvű párt.

Kossuth régi helyén maradt, mellette, de a padköztől elválasztva Apponyi Albert ül. Második padcsoport első padján, Apponyi régi helyén Polonyi ül.

A megnyitás.

Az ülés különben jóformán csak addig tartott, amíg az öreg korelnök, Madarász József elmondta a mondókáját. Tőle csakugyan nem lehetett elvenni a jogot, hogy a maga öreg pecsénymójával rá ne üssön az alkotmány könyvére, hogy újból megerősítse azt, ami tanítás van abban. Az az izgalom, amely a november 18-ika miatt való néhány szavát kö-

vette, elég világos pillantást engedett a jövő napok szenvedélyeibe.

A kormánypart kinosan felszisszent az új spadaszin, gróf Keglevich István megkezdte a közbeszólásokat, de letorkolták érte.

Az ellenzék viharosan megéljenezte Kossuth Ferenczet és gróf Apponyi Albertet, amikor beléptek a terembe. És éljenzés riadt fel, a mikor véget ért a pár perczes ülés, amelyről az alábbi gyorsírói jegyzetek referálnak:

Csávossy Béla háznagy (csenget): Tiszteletteljesen kérem az egybegyűlt képviselő urakat, sziveskedjenek a korelnöki állás betöltése iránt intézkedni. Tudomásom szerint közöttünk a legidősebb képviselő Madarász József. (Élénk éljenzés balfelől.) Kérem Madarász József t. képviselőtársunkat, sziveskedjék a korelnöki állást elfoglalni és a korjegyzői állások betöltése iránt intézkedni.

Madarász József az elnöki emelvényre megy. Hosszas, élénk éljenzés és taps balfelől.

Madarász József korelnök: (állva beszél.)

T. képviselőház! T. képviselőtársaim! (Halljuk!)

Midőn koromnál fogva, mint legidősebb, a Ház elnöki székét elfoglalnám, kettőt meggyőződéseim szerint kötelességemnek tartok kinyilvánítani, mielőtt a székre ráülnek, vagyis azt elfoglalnám. (Helyeslés balfelől. Halljuk!)

Először mindazt, amit régi szabályaink és alkotmány értelmébeni törvényeink ellenére akar elnök, akár kormány, akár bárki más cselekedett, kötelességem itt e helyről most utólag is törvénytelennek és érvénytelennek kijelenteni. (Hosszas élénk helyeslés; éljenzés és taps balfelől.)

Egy hang (jobbfelől): Ohó! (Mozgás balfelől.)

Krasznay Ferencz: Le a hamisítokkal!

A korelnök: A Háznak leszen feladata itelni elevenek és holtak felett. (Úgy van! balfelől. Derűség jobbfelől.)

Felkiáltások balfelől: A nemzet már itelt!

A korelnök: Második kötelességemnél fogva magától értetődik, hogy csakis a régi házszabályok, igazi szabályaink alapján vagyok képes és kész — mert másképp nem vezetném — vezetni a Ház tanácskozásait.

Gróf Keglevich István: Semmi köze hozzá! (Nagy zaj a bal- és a szélső baloldalon.)

Madarász: Isten áldása legyen hazánkon, a képviselőházon, annak az alkotmányos szabadság, a haza és a nemzet dicsőségét czélzó intézkedésein.

Most felhívom . . .

Gróf Keglevich István: Kár volt előbb nem ezen kezdeni! (Hosszantartó nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

Kubik Béla: Már megint részegek! Hajnalban berugtak!

A korelnök: Kötelességem felhívni a képviselők közül azokat, akik a korjegyzőségre a házszabályok szerint hivatva vannak.

Felkérem először azokat, akik 24-ik évüket már betöltötték, de a 25-iket még nem, hogy jelentkezzenek és jöjjenek fel ide jegyzőkül. (Senki sem jelentkezik.)

Ha ilyen nincsen, akkor felkérem azokat, akik a 25-ik évet már betöltötték, de a 26-ikat nem, hogy foglalják el itt helyeiket. (Szunyog Mihály, Kerese György, Kállay Tamás, ifj. Madarász József, gróf Teleki Pál, Bittó Dénes az elnöki emelvényre mennek.)

A netalán felszólalni kívánókat balfelől Szunyog, jobbfelől Teleki képviselők fogják feljegyezni. A jegyzőkönyv vezetésével megbízom ifju Madarász József képviselőt. (Éljenzés a baloldalon.)

A korjegyzők nevei a jegyzőkönyvbe fel fognak vétetni és megjelöltetni.

Következik a legközelebbi ülés idejének és napirendjének megállapítása. (Egy hang a baloldalon: A király nem üzent valamit?)

Értesitem a tiszteletteljes képviselőket, hogy az országgyűlés megnyitása holnap délelőtt tíz órakor fog történni, amikor is fel fog olvastatni az erre vonatkozó királyi leirat. Felhívom egyuttal t. képviselőtársaimat, hogy arra az ülésre megbízó leveleiket hozzák el. Azok át

rozat tette közzé: »Üres hasábok újságokban rejtett tiltakozást képeznek az előzetes cenzúra ellen s azért meg nem engedhetők.«

Még híresebb kijátszása volt a zsarnokságnak egy másik eset, mely 1886-ban, a jobbágyság eltörlésének emlékére tervezett jubileum betiltása alkalmával történt. Az újságokat előre intette a cenzori hivatal, hogy még csak ne is czélozzanak a letiltott ünnepre, s azok csakugyan febr. 15-én megjelentek, a nélkül, hogy csak egy szóval is megemlékeztek volna az illető nap történelmi jelentőségéről, egyetlen egynek kivételével. A kivétel a Moszkvai Újság volt, amely igen hatásos módon ünnepelte meg az évfordulót, azzal tudniillik, hogy meg sem jelent a kérdéses napon. Így aztán, legalább Moszkvában az a dátum, melyet a kormány teljesen el akart tüntetni, a legfeltűnőbb és legemlékezetesebb lett, az első újság meg nem jelenése által.

Azon témák, melyekre nézve a orosz újságírókat meg kell puhítani, illetőleg szájkosarazni, állandó tárgyát képezi azon körleveleknek, melyeket a belügyminiszterium Szent Pétervárról küldözget a cenzúra-hivataloknak, azok informálása és vezetése végett. Ezek ugyan bizalmas jellegű okmányok volnának, de a cenzorok, hogy könnyítsenek a saját mun-

kájukon, néha-néha közlik ezeket a szerkesztőkkel. Így tehát az újságolvasók Oroszországban meg se tudhatják teljesen és határozottan hogy időről-időre mily dolgokra nézve nem szabad őket informálni, s a tényállások egész sorát elferdítik előttük az újságok a nélkül, hogy csak sejtjenék is azt Azt ugyan tudják, hogy bizonyos témákat a cenzor állandóan érinthetetlenek tart, de azt nem tudják, hogy minő újdonságok vagy kommentárokat rejt el előlük a cenzorok konoksága vagy ostobasága. Egy nem rég megjelent könyvben.

»Oroszország politikai és társadalmi szempontból«, melyet orosz eredetiből francziára és angolra is lefordítottak, megjelent a belügyminiszterium említett közleményeinek jegyzéke, egy újságíró közléséből, kinek alkalm volt ezekbe bepillantani. A tiltott témák igen különfélék egy paraszt lázongástól kezdve, nemesi birók, egészen zsidó pénzkölcsönök hivatalos megvizsgálásáig. Az ezen két téma cenzori tilalom alávetésére vonatkozó hivatalos közlemények igen jellemzetesek:

»Egyes újságok igen lázító és heves hangon tárgyalják a Cserbotov herceg és parasztjai között lejátszódtott ügyet. Tekintve, hogy az ilyen cikkek igen nagy hatást gyakorolnak a nagybirtokosok és parasztok között fennálló vi-

szonyra, az erre vonatkozó újdonságok betiltatnak.«

»Fölmentvényt nem törőleg tilalmas oly kommentárok közlése, amelyek a zsidók vagy bizonyos tartományok lakói gazdasági viszonyainak hivatalos megvizsgálására vonatkoznak.«

Még élénkebb képet nyerünk az orosz cenzúra működéséről, ha tekintjük azt a bánásmódot, amelyben az Oroszországba küldött angol újságok részesülnek.

A világirodalom és sajtó egyre növekvő szétáradásának, valamint az idegen nyelvek elterjedésének Oroszországban az lett a természetes és kikerülhetetlen következménye, hogy a cenzurát kiterjesztették Oroszországban minden nyomtatványra, amely az orosz határt átlépi, jöjjön az a világ akármelyik tájékáról. Ugyan mit is ért volna megakadályozni a »lázonosság« közzétételét orosz lapokban, ha egyszer az idegen újságok, melyek azt közlik, amit akarnak akadály nélkül léphettek át az orosz határt. A cenzorok nem küldhetik ukázaikat londoni vagy párizsi szerkesztőségekbe. Másrészt nem is tilthatták meg tekintettel a nemzetközi posta egyezményre, külföldi lapok bejvetelét az országba.

Egyebet nem tehettek, mint hogy szigorú

ÉRMELLEKI HEGYIBOROK PALACZKOKBAN

elismert jól kezelt tiszta minőségben, 10 palaczkától fölfelé literes palaczkonként 70 fill.-jével házhoz szállítva kapható az

ÉRMELLEKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁGAL, Nagypiacz-tér 10. szám.

Minden palaczk címkeje, kupakja és dugója az Ermelleki részvénytársaság czégteljesítésével van ellátva. Telefon 206. szám.

gazdák viselnek. Megjelenése és modora intelligenciára vall.

Prónay Dezső báró, aki fenn járt a folyosón, szintén kíváncsi volt a békéscsabai képviselőségben utódjára.

Barabás hozzávezette Achimot, ki bemutatta magát:

— Achim András vagyok Békés Csabáról, ahol ugytudom, egykor Méltóságod volt a képviselő.

— Bizony kor dolgában megelőztem Önt — mondta Prónay, Achim fiatalságára czélozva.

— Rangban és érdemben is megelőzött Méltóságod — felelt udvariasan Achim.

Még egy érdekes alak vonta magára a figyelmet: Szappanos István, a kecskeméti képviselő, a vicze korelnök, ki vállára omló hófehér hajával valódi pátriárka alak. Száztagu deputáció kísérte fel az öreget Kecskemétről és fehér zászlókkal kísérték a Házba is.

A teremben szintén nagy a mozgás, a karzat zsúfolt, benn a padokban pedig a képviselők keresik helyüket. Mert minden felfordult. A szélsőoldalon az, mely a Háznak csaknem felét elfoglalja. A néppárt a terem közepéig tolódott ki, a hol decemberben Hegedüs Sándor, Láng Lajos, Erdély Sándor ültek, a Bánffysták a néppárt és a szélsőoldalt közt ülnek, a disszidensek a közepén, a jobboldalon tanyáznak a horvátokkal. Azután jön a régi szabadelvű párt.

Kossuth régi helyén maradt, mellette, de a padköztől elválasztva Apponyi Albert ül. Második padcsoport első padján, Apponyi régi helyén Polonyi ül.

A megnyitás.

Az ülés különben jóformán csak addig tartott, amíg az öreg korelnök, Madarász József elmondta a mondókáját. Tőle csakugyan nem lehetett elvenni a jogot, hogy a maga öreg pecsétnyomójával rá ne üssön az alkotmány könyvére, hogy újból megerősítse azt, ami tanítás van abban. Az az izgalom, amely a november 18-ika miatt való néhány szavát kö-

vette, elég világos pillantást engedett a jövő napok szenvedélyeibe.

A kormánypart kinosan felszisszent az új spadaszin, gróf Keglevich István megkezdte a közbeszólásokat, de letorkolták érte.

Az ellenzék viharosan megéljenezte Kossuth Ferenczet és gróf Apponyi Albertet, amikor beléptek a terembe. És éljenzés riadt fel, a mikor véget ért a pár perczes ülés, amelyről az alábbi gyorsírói jegyzetek referálnak:

Csávossy Béla háznagy (csenget): Tiszteletteljesen kérem az egybegyűlt képviselő urakat, sziveskedjenek a korelnöki állás betöltése iránt intézkedni. Tudomásom szerint közöttünk a legidősebb képviselő Madarász József. (Élénk éljenzés balfelől.) Kérem Madarász József t. képviselőtársunkat, sziveskedjék a korelnöki állást elfoglalni és a korjegyzői állások betöltése iránt intézkedni.

Madarász József az elnöki emelvényre megy. Hosszas, élénk éljenzés és taps balfelől.

Madarász József korelnök: (állva beszél.)

T. képviselőház! T. képviselőtársaim! (Halljuk!)

Midőn koromnál fogva, mint legidősebb, a Ház elnöki székét elfoglalnám, kettőt meggyőződésem szerint kötelességemnek tartok kinyilvánítani, mielőtt a székre ráülnek, vagyis azt elfoglalnám. (Helyeslés balfelől. Halljuk!)

Először mindazt, amit régi szabályaink és alkotmány értelmébeni törvényeink ellenére akar elnök, akár kormány, akár bárki más cselekedett, kötelességem itt e helyről most utólag is törvénytelennek és érvénytelennek kijelenteni. (Hosszas élénk helyeslés; éljenzés és taps balfelől.)

Egy hang (jobbfelől): Ohó! (Mozgás balfelől.)

Krasznay Ferencz: Le a hamisítokkal!

A korelnök: A Háznak leszen feladata itélni elevenek és holtak felett. (Ugy van! balfelől. Derültség jobbfelől.)

rozat tette közzé: »Üres hasábok ujságokban rejtett tiltakozást képeznek az előzetes cenzúra ellen s azért meg nem engedhetők.«

Még híresebb kijátszása volt a zsarnokságnak egy másik eset, mely 1886-ban, a jobbság elűrlésének emlékére tervezett jubileum betöltése alkalmával történt. Az ujságokat előre intette a cenzori hivatal, hogy még csak ne is czélozzanak a letiltott ünnepre, s azok csakugyan febr. 15-én megjelentek, a nélkül, hogy csak egy szóval is megemlékeztek volna az illető nap történelmi jelentőségéről, egyetlen egynek kivételével. A kivétel a Moszkvai Ujság volt, amely igen hatásos módon ünnepelte meg az évfordulót, azzal tudniillik, hogy meg sem jelent a kérdéses napon. Így aztán, legalább Moszkvában az a dátum, melyet a kormány teljesen el akart tüntetni, a legfeltűnőbb és legemlékezetesebb lett, az első ujság meg nem jelenése által.

Azon témák, melyekre nézve a orosz ujságírókat meg kell puhítani, illetőleg szájkiossarazni, állandó tárgyát képezi azon körleveleknek, melyeket a belügyminiszterium Szent Pétervárról küldözget a cenzúra-hivataloknak, azok informálása és vezetése végett. Ezek ugyan bizalmas jellegű okmányok volnának, de a cenzorok, hogy könnyítsenek a saját mun-

kájukon, néha-néha közlik ezeket a szerkesztőkkel. Így tehát az ujságolvasók Oroszországban meg se tudhatják teljesen és határozottan hogy időről-időre mily dolgokra nézve nem szabad őket informálni, s a tényállások egész sorát elferdítik előttük az ujságok a nélkül, hogy csak sejteneék is azt. Azt ugyan tudják, hogy bizonyos témákat a cenzor állandóan érinthetetlennek tart, de azt nem tudják, hogy minő ujdonságok vagy kommentárokat rejt el előttük a cenzorok konoksága vagy ostobasága. Egy nem rég megjelent könyvben.

»Oroszország politikai és társadalmi szempontból«, melyet orosz eredetiből francziára és angolra is lefordítottak, megjelent a belügyminiszterium említett közleményeinek jegyzéke, egy ujságíró közléséből, kinek alkalma volt ezekbe bepillantani. A tiltott témák igen különfélék egy paraszt lázongástól kezdve, nemesi birtokos, egészen zsidó pénzkölcsönök hivatalos megvizsgálásáig. Az ezen két téma cenzori tilalom alávetésére vonatkozó hivatalos közlemények igen jellemzetesek:

»Egyes ujságok igen lázító és heves hangon tárgyalják a Cserbotov herceg és parasztjai között lejátszódtott ügyet. Tekintve, hogy az ilyen cikkek igen nagy hatást gyakorolnak a nagybirtokosok és parasztok között fennálló vi-

Felkiáltások balfelől: A nemzet már itélt!

A korelnök: Második kötelességemnél fogva magától értetődik, hogy csakis a régi házszabályok, igazi szabályaink alapján vagyok képes és kész — mert másképp nem vezetném — vezetni a Ház tanácskozásait.

Gróf Keglevich István: Semmi köze hozzá! (Nagy zaj a bal- és a szélső baloldalon.)

Madarász: Isten áldása legyen hazánkon, a képviselőházon, annak az alkotmányos szabadság, a haza és a nemzet dicsőségét czélzó intézkedésein.

Most felhivom . . .

Gróf Keglevich István: Kár volt előbb nem ezen kezdeni! (Hosszantartó nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

Kubik Béla: Már megint részegek! Hajnalban berugtak!

A korelnök: Kötelességem felhívni a képviselők közül azokat, akik a korjegyzőségre a házszabályok szerint hivatva vannak.

Felkérem először azokat, akik 24-ik évüket már betöltötték, de a 25-iket még nem, hogy jelentkezzenek és jöjjenek fel ide jegyzőkül. (Senki sem jelentkezik.)

Ha ilyen nincsen, akkor felkérem azokat, akik a 25-ik élet már betöltötték, de a 26-ikat nem, hogy foglalják el itt helyeiket. (Szunyog Mihály, Keresse György, Kállay Tamás, ifj. Madarász József, gróf Teleki Pál, Bittó Dénes az elnöki emelvényre mennek.)

A netalán felszólalni kívánókat balfelől Szunyog, jobbfelől Teleki képviselők fogják feljegyezni. A jegyzőkönyv vezetésével megbízom ifjú Madarász József képviselőt. (Éljenzés a baloldalon.)

A korjegyzők nevei a jegyzőkönyvbe fel fognak vétetni és megjelöltetni.

Következik a legközelebbi ülés idejének és napirendjének megállapítása. (Egy hang a baloldalon: A király nem üzent valamit?)

Értesitem a tisztelettel képviselőket, hogy az országgyűlés megnyitása holnap délelőtt tíz órakor fog történni, amikor is fel fog olvastatni az erre vonatkozó királyi leirat. Felhivom egyúttal t. képviselőtársaimat, hogy arra az ülésre megbízó leveleiket hozzák el. Azok át

szonyra, az erre vonatkozó ujdonságok betiltatnak.«

»Főlmentvényt nem törőleg tilalmas oly kommentárok közlése, amelyek a zsidók vagy bizonyos tartományok lakói gazdasági viszonyainak hivatalos megvizsgálására vonatkoznak.«

Még élénkebb képet nyerünk az orosz cenzúra működéséről, ha tekintjük azt a bánásmódot, amelyben az Oroszországba küldött angol ujságok részesülnek.

A világirodalom és sajtó egyre növekvő szétáradásának, valamint az idegen nyelvek elterjedésének Oroszországban az lett a természetes és kikerülhetetlen következménye, hogy a cenzurát kiterjesztették Oroszországban minden nyomtatványra, amely az orosz határt átlépi, jöjjön az a világ akármelyik tájkáról. Ugyan mit is ért volna megakadályozni a »lázongás« közzétételét orosz lapokban, ha egyszer az idegen ujságok, melyek azt közlik, amit akarnak akadály nélkül léphettek át az orosz határt. A cenzorok nem küldhetik ukázaikat londoni vagy párizsi szerkesztőségekbe. Másrészt nem is tilthatták meg tekintettel a nemzetközi posta egyezményre, külföldi lapok bejvetelét az országba.

Egyebet nem tehettek, mint hogy szigorú

ÉRMELLEKI HEGYIBOROK PALACZKOKBAN

élsimert jól kezelt tiszta minőségben, 10 palaczkától fölfelé literes palackonként 70 fill.-jével házhoz szállítva kapható az

ÉRMELLEKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁGAL, Nagypiacz-tér 10. szám.

Minden palaczk címkeje, kupakja és dugója az Ermelleki részvénytársaság cégjelzésével van ellátva. Telefon 206. szám.

fognak vétetni az osztályokba való kisorsolása végett.

Még egy megjegyzést kötelességem tenni. Van egy *összeférhetlenségi* törvény, amelynek a felolvasása szükséges. Felkérem Szunyogh jegyző urat, méltóztassék az összeférhetlenségi törvénynek vonatkozó szakaszát felolvasni.

Szunyogh Mihály korjegyző olvassa az 1901. évi XXIV. t. cikk 21 §-át. Így szól: olvassa.)

»A megválasztott képviselő, aki az 1., 2., 3., 4., 5., 6. és 7. §-ok bármelyikének hatálya alá esik, köteles azt megbízó levele bemutatásakor a Ház elnökének írásban bejelenteni és végleges igazolásával számított 30 nap alatt az összeférhetlenségi helyzetet megszüntetni s egyszersmind a Ház elnökét értesíteni. Az a képviselő, ki ezt a bejelentést tette, mindaddig, míg az összeférhetlenségi helyzetet meg nem szüntette, a Ház, valamint a bizottságok tárgyalásaiban részt nem vehet és szavazattal nem bír. A legközelebbi általános választások alkalmával megválasztott országgyűlési képviselőnek az összeférhetlenségi helyzet megszüntetésére a jövő országgyűlés megnyitására, a fentebbi rendelkezéstől eltérőleg 90 napi határidő engedtetett.

Korrelnök: Tisztelt ház! Mai ülésünknek egyéb tárgya nincs. Kötelességemnek tartom azonban ismételn, hogy holnap délelőtt 10 órakor ülés lesz, amelyen fel fog olvastatni az országgyűlést egybehívó királyi leirat, a képviselők megbízó levelei befognak adatni, s azok az osztályok szerint való kisorsolás végett be fognak adatni.

Ezzel az ülést bezárom.

Németország kereskedelmi szerződése.

A birodalmi gyűlés kereskedelmi szerződése bizottságának délutáni ülésén a Szerbiával való kereskedelmi szerződést vita nélkül elintézték. A svájci szerződés tárgyalása során Müller képviselő »Fulda« szóváltotta a nemesítési forgalom kérdését és annak általános törvényes szabályozását óhajtja. Menschel titkos tanácsos kifejti, hogy az újjászabályozás kérdése függőben van.

vizsgálatnak vessék alá azokat a postai központokban, s mint hogy elpusztítsák a tartalom azt a részét, amely kártékonynak tűnik föl előttük. Azt a módot követik tehát, hogy: »kifeketik« (black out) a sérelmes képet vagy cikket az újságból, durva, sűrű tintával bekent nyomtatóval, mely ha megszárad kellemetlen tapintású és rossz szagú. Ha a tilalmas cikk lapokat fedd el, a cenzorok idő és fáradság kimélemből egyszerűen kiszakítják az illető leveleket.

London nagyobb szerkesztőségeiben tett személyes tapasztalataim után, tény gyanánt mondhatom ki, hogy az utóbbi években ez a kifeketítés meglehetősen arányokat öltött. Pontos megállapításról annyiban nem lehet szó, amennyiben a londoni szerkesztők és kiadók csak alkalomszerűen értesülnek lapjaik, kiadványaik némely részeinek balsorsáról. Értesítést rendszeren megkeresés alakjában nyernek egyes oroszországi levelezők részéről, kik új példányt kérnek, bepecsételt borítékban, a befeketített hátsókból, aránylag nem gyakran s így nem minden esetben hiúsul meg a cenzor munkájának eredménye. Néha megküldik a kérelmezők a befeketített lapokat, hogy világos képet nyújtsanak a szenvedett veszteségről. Cikkük szerencsétlenségére a legtöbb ilyen visszaküldött befeketített példány a lázas munka hevében a papirkosárba kerül.

Lássunk néhány példát a most folyó keleti háború alkalmából, mely természetesen megnövelte a cenzorok munkáját. főleg a külföldi sajtót illetően.

A Times egy cikke, amely kétségbevonta

Gothain képviselő felszólalása után a svájci szerződést is elintézik. A bizottság ülését elnapolják.

Az angol alsóház ülése.

Chamberlain kifejti: Az Asquith-féle pótindítványnak az a célja hogy a kabinetet megbuktassa. Nem azért, mintha kifogásolná a kormány pénzügyi felfogását, hanem csak egyszerűen azért, mert a kormány a világon van. Az indítvány a parlament felosztatását akarja, de ő nem ijed meg attól. Akármilyen történések — ugymond-az a véleményem, hogy minél előbb történik meg a felosztatás, annál jobb, de kétségbevonom a kisebbség ama jogát, hogy egészen gyermekek és fantasztikus okokból kívánja a felosztatást. Remélem, hogy a kormány nem hagyja érvényesülni a kisebbség jogairól szóló emez új elméleteket és nem fogja prédának odadobni kötelességeit, csak azért mert az ellenzék akar kormányra kerülni. A liberálisok azt állítják, hogy az én politikámat, mely egyáltalán nem hivatalos, akarják az ország elé terjeszteni döntés végett. A mi Balfourhoz való viszonyomat illeti, mondhatom, hogy Balfournak a pénzügyi politikára vonatkozó nézetei között egy olyan elvi pont sincs, melyet nem helyeselnék. A pénzügyi reform ellen való szavazás itt a házban vagy általánosan választások utján a kérdést el nem döntené és a vereség nem akadályozza meg abban, hogy sikra ne szálljak azért, amit fontosnak tartok. A szabad bevétel pénzügyi rendszere, a munkabérek kérdése és az anyaországnak a gyarmatokkal való szűkebb egyesítése javamra szóló tényezők és mellettem áll egy nagy párt nagy többsége. Szóló a tervbe vett konzuli tanácskozmánnyal szemben és azt mondja:

Azt hiszem, meg lesz ez a konferencia és a gyarmatok sokat fognak nyújtani. A tanácskozás során az Asquith-féle javaslatot 311 szavazattal 248 ellenében elvetették. Az eredmény kihirdetését a kormánypártiak nagy tetszéssel fogadták. A szavazás előtt Balfour miniszterel-

hogy az orosz nép a keleti háborút általános lelkesedéssel fogadta, a Mail telegrammja az odessai lázongásra vonatkozólag 1904. okt. 21-én valamint egy cikk, amely a vöröskereszteszervelet harctéri működésének segítségére szolgáló alap kezelésére vonatkozott, nem kerültek el a fekete halált.

Az orosz cenzura általában nagyon érzékeny, ha az orosz hivatalnokok becsületéről van szó. A Globe 1904. jun. 14-iki cikke, mely »war and speculation« címmel a hadseregben történt sikkasztásokról szólott, ennek az érzékenységnek esett áldozatul. Hogyne szenvedett volna tehát hasonló büntetést a Teople cikke, mely a csár ingadozó jelleméről, a bárbar orosz intézményekről, némely orosz hadihajók kalózkodásáról szólott, mindamellett, hogy a medve az illusztráció igen kellemes megjelenésű volt. Azon se csudálkozunk, hogy Perceval Gibbon cikke a Daily Mail-ban 1904. aug. 29-én »Lost illusions: hont Russia meets disasters« (Elvesztett illúziók: hogy fogadja Oroszország a szerencsétlenségeket), halálra lett ítélve.

A szerző e cikkben egyáltalán nem beszél ellenséges érzülettel az oroszok magatartásáról a halmozódó vereségekkel szemben, de akármennyi jóakaratot halmozott volna össze, mind el törpült volna azzal a hibával szemben, hogy a sajtó cenzura munkájának hiábavalóságát emlegette. Jobban megharagudhatott a nemzet a Punch tréfás híreire, melyek a balti flotta utjáról szólottak, mert nemcsak annak szövegét feketített be, de a lap közepén lévő ártatlan, közömbös tárgyú élces kép egy részét is.

nök emelt szót és kijelentette, hogy már az a körülmény nagy hatással volt más országok kereskedelmi politikájára, hogy a retorziós vámok létesítésére irányuló politika folyton fokozódó mértékben talált támogatásra. Ha az ország a kormányt ilyen eljárásra felhatalmazza, az ország, úgy hiszi, nemsokára meg fog szabadulni a mostan elszenvedett bajoktól a nélkül, hogy a vámokat meg kellene változtatni. Az angol kereskedelem most olyan támadásoknak van kitéve, a melyek soha sem következtek volna be, ha a kormánynak hatalmában állana kereskedelempolitikai tárgyalásokat folytatni.

A politikai válság.

Szell és Andrássy Bécsben.

Bécsből jelentik, hogy Szell Kálmán ma délelőtt még Bécsben maradt, de politikával nem foglalkozott csak barátaival és ismerőseivel érintkezett. Szell Kálmán délután utazik Rátótra. Gróf Andrássy Gyula ma este utazik Bécsbe.

Szell nyilatkozatai.

Bécsben úgy Szell, mint Wekerlét meg interviewolták.

Szell ezeket mondotta:

— A felséges ur egy órai kihallgatáson fogadott. Én igyekeztem a helyzetről, melyet igen súlyosnak tartok, világos és részletes képet adni. Mindkét részről nagy engedékenységre van szükség, hogy közeledésről szó lehessen.

Tisza István nem is sejt, hogy milyen katasztrófába vitte az országot. Ebből kikérülni bizony nehéz feladat lesz. Nekem nem igen lesz szerepem a kibontakozásban, mert én nem óhajtok aktív részt venni a válság megoldásában.

Én, mint a király régi tanácsadója, most is elmondom véleményemet a válságos helyzetről, de úgy látom a szövetkezett ellenzéknek nagy mérséklésre van szüksége, hogy békes megoldásról szó lehessen.

Én még ma Bécsben maradok, de ez nem függ össze a politikával. Holnap Rátótra

Az Illustrated London News egy számában megjelent a csárné képe ezzel az aláírással: a jövődö csár anyja (*The mother of a czar to be*). Ha a szerkesztő megelégedett volna ennyivel, nem lett volna semmi baj, szerencsétlenségére néhány szót adott hozzá gratulációképp a nemzeti szerencsétlenségek nehéz föllegeiből eltérő napsugárról s hogy e csárévicsek születése talán egy forradalmat hárit el Oroszországról. E merész célzás a rettenetes »forradalom« szóra megijesztette a cenzor lelkét. Együttal zavarba is hozta. Szentségtörés lett volna befeketíteni a csárné képét, a föliratot ellenben semmi szín alatt nem lehetett ott hagyni. Törölték tehát e szöveget s így a csárné képe cím nélkül jelent meg.

Mulatságos eset volt a Taphic 1891. febr. 7-iki számának befeketítése, melynek egy illusztrációja a csár indiai párducz vadászatát ábrázolta. A lap pályázatot hirdetett annak fölfedezésére, hogy az ártatlan képben hol rejlik a »lázadás« gondolata. A legjobb megfejtés a következőképp hangzott:

A kép lázító, mert a minden oroszok csárja nem áll a kép közepén, illetőleg a vadász társaság középpontján. Lázító, mert mint a kép szövegmagyarázata, mely persze szintén fekete halált halt jelzi, a csár sem volt elég ügyes, hogy ő löjje le a párduczot. Lázító a kép végül, mert ugyancsak a képmagyarázatban az is benne van, hogy a csár személyes biztonságát a társaság többi tagjai ügyességének köszönhette.

Risum teneatis . . .

utazom, elintézem a gazdaságom ügyeit s aztán vasárnap vagy hétfőn Budapestre utazom, ahol gróf Andrássy Gyulát fogom fölkeresni, Gróf Andrássy Gyula természetesen a napokban szintén meg fog jelenni az uralkodó előtt, hogy beszámoljon missziójának eddigi eredményéről.

Wekerle programja.

Bécsből jelentik, hogy: *Wekerle* Sándor bécsi tartózkodása alatt a következőket mondotta:

Neki is, mint Andrássynak és Széllnek, az a nézete, hogy a magyar krízis megoldása csak a többségben lévő ellenzéki pártokkal képezhető. De meg van győződve arról, hogy egy koalíciós kormány a pillanat nehézségeit legyőzheti ugyan, de a jövődőlő nagy feladatait nem teljesítheti. *Wekerle* nézete szerint nagy kormánypartot kell alakítani, mely szigorúan nemzeti és szabadelvű alapon áll, amelynek Kossuth és Apponyi is tagja volna.

A régi szabadelvű párt *kicsinyes bojkott politikájának* egyszer s mindenkorra véget kell vetni, mert ez a személyes politika volt az oka annak, hogy mindig új, meg új konfliktusok származtak. *Wekerle* minden téren reformokat akar. A választási törvény reformját úgy tervezi, hogy a választók száma 900 000 helyett 1,500 000 legyen. De a városi, illetőleg megyei választási rendszert is gyökeresen kívánja megreformálni. A főispáni rendszer megszüntetésére is gondol, akik a modern közigazgatás szolgálatában nem fontosak már. A törvénykezést messzemenő újításokkal mindenekelőtt a szegény néposztálynak akarja hozzáférhetővé tenni. A Vatikánnal való viszonyt, amelynek rendezését, mint a legutóbbi egyházi kinevezések bizonyítják, a magyar kormány hátrányára elhalasztották, fenn óhajtja tartani s a magyar korona viselőjének minden jogot meg akar adni, amely ez irányban a koronát megilleti.

Ami a két főkérdést, a gazdasági és a katonai kérdéseket illeti, *Wekerle* a vámelkülönítést elő akarja ugyan készíteni, de nem akarja elhamarkodni. Ugyanigy, mint ahogyan annak idejében *Wekerle* a valutaszervezést kötötte meg Ausztriával most is meg kell állapítani a feltételeket, amelyek a vámelkülönítés alapjává szolgáljanak. A legszorgosabb vizsgálat és a viszonyok tanulmányozása határozza meg, hogy mikor lépjen életbe a vámelkülönítés.

A katonai kérdésekben a lehetségest külön kell választani a lehetlentől. A hadsereg kettősítését abban az értelemben, amint azt a függetlenségi párt kívánja, nézete szerint el kell ejteni. Mert gyakorlati szempontból például a haditengerészetet nem lehet 2 részre osztani s a kettős vezérkar inkább hátrányos, mint előnyös volna. A hadsereg közössége tehát az új kormány egyik programja kell hogy legyen. Mindenesetre kell, hogy a hadsereg magyar része magyar legyen és idővel, amíg keresztülvihető, a magyar vezényleti nyelvet is meg kell adni a hadsereg magyar részének.

De éppen úgy, amint gyakorlati szempontból a hadsereg kettéválasztása ezidőszertre lehetetlen, aképpen lehetetlen a diplomáciát is magyar és osztrák részre osztani, már csak azért is, mert nincs elegendő magyar ember, aki beléphetne a diplomácia szolgálatába.

Mindezeket a közös ügyeket a delegációban vitatják meg. A delegációk azonban csak a képviselőház egy bizottsága volna, amint ezt a magyar törvény előírja. A magyar delegáció hatáskörét az osztrák berendezkedés értelmében nem szabad mesterségesen tágítani. A döntő szó pedig — közös és belpolitikai ügyek egyformán — magyar parlamentet illeti.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Február 19. A főgymnázium ifjúságának matinéja a főgymnázium dísztermében.

Febr. 25. Kath. Szabad Liceum estélye: dr. Károly Irén Előadása.

Márcz. 16. Kath. Szabad Liceum böjti estélye.
Apr. 6. Kath. Szabad Liceum böjti estélye.
Apr. 29. Kath. Szabad Liceum zárőnnepélye (estély.)

* **Utczavonalak megállapítása.** Nagyvárad város szépészeti és közlekedési szakbizottsága tegnap délután ülést tartott *Komlóssy* József gazdasági tanácsos elnöke alatt. Megállapították két utca vonalat. Az egyik a váradi-velencei vasutállomáshoz vezető vasut-utca, amelynél az új utczavonal által a szűk utca vonal kibővül. A másik az izraelita hitközség által létesíteni szándékolt pászkasutó építése folytán került szőnyegre. Kert-utczának a Percze folyó és Szacsvey-utca közötti baloldalára állapították meg az utczavonalat és pedig tekintettel az utvonalon nagy forgalmára, a korábbi utczavonalon 2 méterrel beljebb.

* **Uj hittudor.** *Pataky* Arnold a jeles képzettségű és kiváló szorgalmu fiatal áldozár kitűnő sikerrel tette le a budapesti egyetemen a hittudományi doktoratust.

* **Az uszoda kérdése.** A szépészeti és közlekedési szakbizottság tegnapi ülésén *Gerő* Ármin főkapitány szóba hozta az uszoda kérdését. Közegészségügyi szempontból szükségesnek tartja, hogy az elbontott uszoda helyett megfelelő uszodát létesítsenek. A főmérnök a régi uszoda helyét erre a célra jónak tartja, de a tervbe vett partfal építése miatt ott nem lehet az uszoda. Leghelyesebb lenne, ha a Szabó-féle partfal alatt állítanának fel megfelelő uszodát, amelynek a bejárója a régi uszoda végénél lenne. Mások azonban úgy vélekedtek, hogy szükségéből, a partfal építése idején elég lesz a városligeti uszoda. A szakbizottság nem ment bele az érdemleges tárgyalásba, hanem kedden, február 21-én tartandó ülésében foglalkozik úgy a kőpart, mint az uszoda ügyével.

* **Tanulók egy tanár ellen.** A selmeczbányai bányászati főiskola összes hallgatói elhatározták, hogy dr. Szőke Imre tanár előadásait nem hallgatják s nála vizsgázni nem fognak. A tanár a legnagyobb kiméletlenséggel járt el a tanulók iránt s eddig még minden jelentkezőt elbuktatott.

* **Az utczák vizalatt.** Amíg a kemény hideg idő tartott, az utczákon jégmezők képződtek a házakból kiömlő vízből. Szó sem lehetett arról, hogy a víz lefolyhasson s így aztán egyik-másik utca teljesen jég alá került. Most, hogy az idő enyhült s az olvadás megindult, bokáig érő tócsák borítják az utczákat. Eddig veszedelmes volt a közlekedés a jég miatt, most pedig a pocsolya teszi tönkre a közönség egészségét. A rendőrség eddig egészen elhanyagolta az utczákat, ideje lenne, hogy most csinálnának egy kis rendet s megmentenék a közönséget a víztől.

* **Müncheni lap József főhercegről.**

Egy müncheni lapban érdekes cikket irt *Gausch* Konrad József királyi főhercegről, mint a tüzoltás lelkes harcosáról és barátjáról. A közlemény írója a tavalyi tüzoltó-kongresszuson Budapesten járt s ez alkalommal szerzett tapasztalatairól is bőven beszámol. Két napig vendége is volt Alcsuton a királyi hercegnek. Cikkelyének érdekesebb részei a következők:

Fiatal korában a kir. herceg szigorú nevelésben részesült. Megegett vele, hogy a szerény polgári származásu gyermekekhez hasonlóan a kastély valamelyik kamarájában elzárva kellett gondoskodnia a jó és rossz fogalom fölött. Az ilyen alkalommal tette meg kapaszkodó tudományának első kísérletét. A börtönül szolgáló szobából a kéményen keresztül menekült a szabadba, a hová természetesen kéményseprő feketeségében, de ép kézláb érkezett meg. Felséges atyja nem érzett éppen nagy örömet fiának eme rendkívüli ügyességén és az egyik fogságot ismét másik, még pedig szigorított fogság követte; most már olyan szo-

bában, a melyikből nem vezet föl kémény a háztetőre. Tüzpróbáját a 60-as esztendőnk folyamán állotta ki a kir. herceg. Egy bécsi hatalmas tűz alkalmával mint őrnagy vezette a kivonult katonaságot. Menteni már semmit sem lehetett. Az épület egész tetőzete lángban állott. A tűz tenyegette a szomszédos épületet Egyedüli menekvés az lett volna, ha ledöntik a lángban álló tetőzetet. A király is jelen volt a tüznél és sürgette mentést. Azt jelentették neki hogy már késő, a tető ledöntése óriás veszedelemmel járna. A király lábával dobantott:

— A mit meg kell tenni, abban nincs lehetetlenség.

A királyi herceg erre szó nélkül élére állott katonáinak, berohantak az égő házba és sikerült is lerombolniok a lángoló gerendákat. Ez az esemény érlelte meg talán először a királyi hercegben a tüzoltás szervezésének gondolatát. Az alcsuthi tüzoltóságnak nagyon szép selyem-zászlaja van. A kir. hercegasszony himezte számukra a ritka szép lobogót. A zászló felszentelésének ünnepélyén a tüzoltóság esküre sorakozott. Meg akartak esküdni az új zászlóra. A kir. herceg intett a kezével:

— Ne esküdjete! — mondta — szavatok előttem éppen olyan szent, mint amilyen szent az eskütök!

Csoda-e hát, ha az alcsuthi tüzoltók lelkeseznek parancsnokukért: A cikk a következő szavakkal végződik:

— Amint ismerem a hatalmas királyi herceget, az lehet legnagyobb fájdalom mostan is, hogy betegsége megakadályozza emberszerető munkássága folytatásában. Adjon neki az Isten minél hamarabb gyógyulást és tartsa meg még soká nemes céljai szolgálatában!

* **Gorkij a fogságban.** Maxim Gorkij a Péter-Pál erőd egyik cellájában várja a szabadulás óráját, amely alighanem sokára fog felvirradni számára. Gorkijjal úgy bánnak, mint egy gonosztevővel s feleségének is csak azt engedték meg, hogy férjét hetenként csak egyszer meglátogathassa és az első látogatás nem tarthatott tovább egy negyedóránál. Gorkijné ez alkalommal egy rostély előtt állt, mely mögött a vár parancsnoka ült. Azután egy másik rostély következett és csak e rostély mögött állott Gorkij, mellette pedig egy katona. Gorkijnének tudtára adták, hogy kizárólag csak családi és üzleti ügyekről beszélhet, politikáról, az erőd házirendjéről — és a fogság okairól nem szabad beszélgetni. — Gorkijné elmondta férjének, hogy a rendőrigazgatóság-hoz folyamodott, hogy engedjék meg Gorkijnak, hogy saját ruháit hordja, mert beteges állapotában könnyen meghülhetne és ez reá nézve veszedelmes lehetne és hogy adjanak neki írószereket. Gorkij erre megjegyezte, hogy írószereket fölösleges volt kérni, mert ha azok használatát még meg is engednék, czéltalan volna, mert ez erőd szabályai értelmében mindent, amit a foglyok irnak, azonnal el kell égetni. Ezzel véget ért Gorkijnak a feleségével való beszélgetése.

* **Hideg fürdő.** A rendőrkapitányi hivatal tegnapelőtt adta ki a rendeletet, hogy mindenki tartózkodjék a Körözs jegére menni mert a bekövetkezett enyhébb idő és olvadás folytán a Körözs jege nagyon megvékonyodott s nem bírja meg még sok helyen még a gyermekeket sem. Az intés azonban nem hesznált s tegnap is vigan szaladgáltak a gyermekek a jég tük-rén. Egy tulmerész nebuló meg is járta a nemzeti hid környékén. Nagyon mélyen bement a jég szélére s az letört alatta. Szerencsére a lig fél méter volt a víz s így csakhamar kieviczkelt a hideg fürdőből.

* **Eltörte a lábát.** Sulyos baleset történt tegnap Lada István házában, hol a fiatal cseléd lány lábát törte. A szerencsétlen te-remtés, a kít Karcsu Juliánnának hívnak egy korszó vizért ment az udvarban levő kuthoz. A

kut körül kiömlött víz maga jégé keményedett s veszedelmes volt minazokra nézve, a kik a kutat megközelíteni akarták s kellő óvatossággal nem jártak el. A fiatal cselédleánynak is ez okozta vesztét. A dombot képező jégen megcsuszott és oly szerencsétlenül esett el hogy a lábát törte. A mentők a kórházba szállították.

* **A mostohatestvér szerencséseje.** Nem mindennapi szerencse részesét keresi most a rendőrség, amely értesítést kapott Amerikából, egy vagyonos özvegyembertől, a ki Magyarországon keresi az örökösét. Az amerikai ember Laval János, ezélt huszonöt évvel vándorolt ki Amerikába, ott elvesztette feleségét és gyermekeit s azóta egyedül élt az idegenben. Dolgos ember volt és szép vagyona tett szert. Öregségében értesíti most a budapesti főkapitányságot, hogy egy mostoha nőtestvére él a fővárosban, a kit szívesen magához fogadna, nehogy a vagyona idegen kézre jusson. A főkapitányság keresi a szerencsés mostohatestvért, akiről kinyomozta, hogy Feczko Máriának hívják s évekig szolgált a fővárosban, mint szakácsnő. Ezelőtt két évvel férjhez ment egy Jehorszky János nevű pékmesterhez. Azóta nem tudják, hogy hol tartózkodik.

x **Szűcs Laczi** kitűnően szervezett magyar daltársulatával folyó hó 16-án, csütörtökön kezdte meg előadásait — teljesen új műsorral — a **Szabó Gyula** Körözs-utcai éttermében, mely alkalommal színre kerülnek: *magán és pár jelenetek, egyvelegek, tánczok és kacagató bohózatok.* — *Családi műsor.* — Előadás kezdete fél 9 órakor. — 12 óra után *nagy moulin Rouge à la Ósbudavár.*

IRODALOM.

Az Amatőr. Alig néhány hónapja, hogy ez a szép képes lap — elsőnek a maga nemében — megindult és ma már legszebb képes folyóirataink soraiban foglal helyet. Minden egyes száma újabb meglepetés a nélkül, hogy eredeti erőnyei: — a pazarul gazdag illusztrációk és érdekes tartalom — bármily csekély mértékben is csökkentek volna. A magyar amatőrfényképezők valóban büszkéik lehetnek e szép folyóiratukra, mely — épp ezen oknál fogva — pártfogásukat már eddig is legteljesebb mértékben érdemelte ki magának. Az e hó 5-én megjelent 10-ik számnak — mely méltóan sorakozik az előző füzetekhez — változatos tartalma a következő:

Szöveg: Kohlman Artur dr: Ébredés. (A hazai fonopar.) Schumann Pál Dresden: Fényképezés és művészet. »Az Amatőr« versenye. (Három díj a három legjobb képnek.) Gara Rezső dr.: Kezdeőknek. (II.) Kelemen Frigyes Ottó dr.: Műemlékeink fotografiáiban. (A párisi amatőrkiállítás.) r-r. Ujítás a platinképek előállításánál. Új könyvek. Fényképezési eljárások. Hazai Krónika. Külföldi krónika. Irodalom. Szerkesztői üzenetek. Hirdetések. Képek: A czimlapot festette: Gaál István. A belső fejlécet rajzolta: Bánffy Miklós gróf. Műmelléklet. Novomeszky Imre: Junius. K. Jeszenszky Lajos: Alkotmányos küzdelem I., II. Horváth Dezső: Vadvirág. Grósz Dezső: Csend. Varga Ferencz: A csermely fája. Nagy Gyula: Hüvösvölgyi részlet télen. Gámán Dezső: Régi emlékek. G. R. Ballance, Davos: Téli rege. Révész Zoltán: Csendes délután. Forgách Károly gróf: Cairói részlet. Móricz Aladár dr.: A kis kíváncsi. Gámenty István: Abbaziai moló. Huszár Vilmos testőrművész: Fejléczek. A mintaszerű ujság előfizetési díja negyed évre 3 korona 50 fillér. Mutatványszámot szívesen küld ingyen a kiadóhivatal, ha ez iránt (VII., Királyutca 89. szám alá) fordulnak hozzá az amatőrök.

A Borromeus hitszónoklati havi folyóirat XIX. évfolyamának 4. füzeté a következő gazdag és érdekes tartalommal jelent meg:

Ötvened-vasárnapra. Hová siessünk e napokon? Boromisza István, kalocsai főszékes-

egyházi kanonok, plébánostól. — A bűn. Nagyböjti szentbeszéd-sorozat. Gerebenics Sándor, szerkesztőtől: Böjt I. vasárnapra: Mi a bűn magábanvéve? Böjt II. vasárnapra: Mi a bűn az istenne nézve? Gyümölcsoltó-Boldogasszony ünnepére: Mi a bűn a b. szűz Máriára nézve? Böjt III. vasárnapjára: Mi a bűn az emberre nézve? Alkalmiak: Szentésgimádásra: II. A szerető a vigasztaló Jézus a legm. Oltárszent-ségben. Dr. Strommer Viktorin, pannonhalmi sz. Benedek-rendi theol tanártól. — Bucsunapra (Szent József ünnepén.) Szent József dicső nagysága s hatalmas szószólása. Kapuy Elek, győri szentszéki ülnök, székesegyházi sekrestyeigazgatótól. — Hamvazó-szerdára Oltárszent. Mire emlékeztet a hamvazás? Domokos István, dőri plébánostól. — Mi atyánk! Nagyböjti szentbeszéd-sorozat. Horváth Lajos, t. kanonok, győrujvárosi plébánostól. I. Bizalmat keltő, erősítő, felebaráti szeretetre ösztönző szöveg. II. Isten nevének megszenteltetéséről és megszenteléséről. III. Isten országá. A jeles folyóirat *Gerebenics Sándor* győri székesegyházi hitszónok szerkesztésében jelenik meg *Győrött* (Káptalandomb), ahol évi 8 korona fejében megrendelhető.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Szombat: János vitéz.
Vasárnap: d. u. Heidelbergi diákélet, este János vitéz. (Bérletszünet.)

János vitéz harmadszor. Ma szombaton kerül színre János vitéz nagysikerű daljáték harmadszor a Szigligeti színházban.

János vitéz bérletszünetben. Holnap vasárnap este *«János vitéz»* ujdonság, negyedik előadását bérletszünetben tartják a Szigligeti színházban.

Az igazgatóság e helyütt értesíti a t. páros bérlelőket, miszerint jegyeiket vasárnap déli 12 óráig tartja tenn a színház pénztára.

Heidelbergi diákélet. Ez a pompás, énekes színmű kerül vasárnap délután színre a Szigligeti színházban, félhelyárakkal 3 órai kezdettel. A szerepeket ugyanazok játsszák, akik az esti előadásokon.

A vasárnapi előadásokra már ma szombaton d. u. 3 órától lehet jegyeket előre váltani.

Szigligeti-Színház.

Ma, szombaton 1905. február 18-án,
színre kerül

J á n o s V i t é z.

Operett.

HELYÁRAK: Nagypáholy 14 koron. Földszinti és első emeleti páholy 12 kor. Másodemeleti páholy 8 kor. Zsolye 3 kor. Korszék 2 k r. 40 fill. Támlásszék, 2 kor. Erkölyülés 1-ső sor 1 kor. 20 fill., közép 2-ik sor 1 kor. Erkölyülés oldal 2-ik sor 80 fill. II. emeleti zártszék 60 fill. Földszinti állóhely 1 kor., Diák és katonajegy a földszintre 60 fill. Karzati állóhely 40 fill. Egy szinlap 20 fill.

Jegyek előre válthatók a színház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnál 7 órakor.

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor

Holnap, vasárnap délután félhelyárakkal
színre kerül

Heidelbergi diákélet.

Operett.

Este:

J á n o s V i t é z.

Operett.

Igazságszolgáltatás.

A legnagyobb csőd. Az utolsó évtizedben a csődbe jutott kereskedők között a passzívákat illetőleg bizonyára Otto Richárd érte el a legnagyobb rekordot. Ottónak a hirhedt kasszeli törkölyszállító felügyelő-bizottsági tagjának összes tartozása a végelszámolás szerint nem kevesebb, mint 36 millió márkát tesz ki s ezzel szemben ez aktiva alig 280.000 márká. A hitelezők követelésüknek 055 százalékát, azaz minden 100 márkáért ötvenöt pfenniget kapnak, Schmidt Adolf kereskedőnek, a törkölyszállító volt vezérigazgatójának hitelezői már valamivel jobban járnak. Ők minden száz márká után 69 Pfenniget kapnak. Természetesen nagy kérdés még az is, hogy a csődeljárás meddig húzódik, mert nincs kizárva az sem, hogy a csődeljárás költségei fölemésztk az egész aktívát, úgy, hogy a hitelezők egyetlen fillérhez sem juthatnak.

MULATSÁG.

Farsangi naptár.

Február 18. Várad-velencei kath. kör bálja a Zöldfában.

Febr. 18. Izr. nőgyelet hangversenye.

Febr. 25. A Harmonia tánczestélye.

Február 28. Tisztibál a Csarnokban.

Márcz. 4. V-velencei Polgári kör bálja.

Márcz. 4. Altiszti bál a Csarnokban.

A V-Velencei Kath. kör bálja. Ma este tartja városunk legfiatalabb de már is szép reményekre jogosító egyesülete a Várad velencei Kath. Kör tánczestélyét a Zöldfa nagytermében, mely tekintve a megnyilvánult nagy érdeklődést kiváló sikerűnek fog ígérkezni. — Növelni fogja a biztos sikert, hogy az agilis rendezőség különféle meglepetésekkel fog előállni, amelyek közül egy eredeti festmény ki-sorsolása a jelen levők közt, mindenesetre hozzá fog járulni a látogatottság és siker fokozásához.

Altiszti bál. Ha mulatnak a tiszt urak, fognak mulatni az örmesterek is. Az altiszti bál kedves fesztelenségével és otthonos hangulatával igen sikerült szokott lenni, ugyannyira, hogy azokon maguk a nős tiszték is megszoktak jelenni. Az idén, eltérőleg az előbbi évektől csak a házi ezred, vagy a hogy a meghívó mondja a cs. és kir. 37. sz. József főherczeg nevével viselő gy. e. tovább szolgáló altiszti-kara tartja meg a bált, a mely márczius hó 4-én lesz megtartva a Csarnok nagytermében és a melyre a belépti jegyül szolgáló meghívókat most küldik széjjel.

Eleven Ujság. Az izr. nőgyelet mai estélye a szezon legsikerültebb mulatságai közé fog sorakozni. A tánczestélyát az »Eleven Ujság« fogja megnyitni. Az ép oly ötletes, mint bájosnak ígérkező »Különkiadás« előre is nagyban felkeltötte az érdeklődést. Az estélyre, a mely fél 9 órakor veszi kezdetét külön meghívók nem bocsátatnak ki az egylet vezetősége ezuton hívja meg a t. közönséget.

TÁVIRATOK.

A főrendiház ülése.

Budapest, febr. 17. (Saját tud. táv.) A főrendiház ma délelőtt 11 órakor tartotta első ülését.

Csekonics báró üdvözölve a főrendeket, felkérte *Szabó Miklóst*, a királyi Curia volt elnökét, mint a főrendiház legidősebb tagját, hogy foglalja el az elnöki széket, mint korelnök.

Szabó Miklós korelnök megnyitva az ülést, felolvasta a miniszterelnök átiratát, melyben Tisza István gróf tudatja a főrendiházzal, hogy az országgyűlést holnap királyi leirattal megnyitják.

A főrendek tudomásul vették a miniszterelnök átiratát s ezzel 12 órakor az ülés véget ért.

Andrássy a királynál.

Budapest, febr. 17. (Saját tud. táv.) Őfelsége a király holnap délelőtt *Andrássy* Gyula grófit külön kihallgatáson fogadja.

Az osztrák házelnököt leszavazták.

Budapest, febr. 17. (Saját tud. táv.) Az osztrák alsóház mai ülésén *Sternberg* képviselő beszédében eltért a tárgytól, miért az elnök többszöri figyelmeztetés után megvonta tőle a szót. *Sternberg* a házat arra kérte, hogy bírálja meg az elnök eljárásának jogos voltát.

A képviselőház szavazással a mellett döntött, hogy tovább hagyta *Sternberg*et beszél i. *Fütter* elnök levonva a konzekvenciát, lemond állásáról.

Egy szabadelvű politikus a helyzetről.

Budapest, február 17. (Saj. tud. táv.) Egy igen előkelő szabadelvűpárti politikus ma érdekes nyilatkozatot tett a helyzetről.

Azt mondta többek között, hogy a király nem fog akadályt gördíteni a magyar nemzet gazdasági önállósága elé, mert felsőbb körökben is elismerik, hogy erre Magyarországnak mulhatatlan szüksége van.

A katonai dolgokat illetőleg a király arra az álláspontra helyezkedett, hogy minden tartassék fenn úgy, mint most van.

A királynak ezt az álláspontját nem lehet állandónak tekinteni, mert a hadsereget illetőleg is kell, hogy a korona nemzeti engedményeket adjon. Ezt azonban nem lehet időhöz kötni.

Lassan ki lehet egyenliteni a differenciákat, mert a hadsereg mai állapotának megholygatása egy cseppet sem érinti a Monarchia nagyhatalmi állását.

Bomba merénylet egy nagyherceg ellen.

Budapest, febr. 17. (Saj. tud. táv.) Oroszországban nem hogy csillapulna a forradalom, hanem napról napra nagyobb mérvet vesz. Úgy látszik az orosz nép végleg leakar számolni zsarnokaival, kik megfosztották őket szabadságuktól, függetlenségüktől. Az utcai vérengzések után a bombamerényletek következnek. Minden bomba egy nagyherceg vagy előkelő állású politikus halálát jelenti. A nihilisták újra működni kezdenek, hogy elsőpörjék mindazokat a földszinéről, akik ellentáltak annak, hogy Oroszország alkotmányt kapjon.

Ma *Sergius* nagyherceggel a moszkvai főkörmányzóval végeztek a nihilisták, ki a legjobban ellene volt mindig annak, hogy az orosz nép alkotmányt kapjon. A véres merénylet részleteiről az éjfo-

lyamán a következő táviratokat kaptuk: *Pétervár.* Ma délután három órakor bomba merényletet követte el *Sergius* nagyherceg a cár nagybátyja ellen, ki a merénylet következtében meghalt.

Pétervár, febr. 17. (Saját tud. táv.) A pétervári igazságügyi palota előtt történt a merénylet. *Sergius* nagyherceg kocsin a Nikolajtérről a Szenátustérre hajtatott. A nagyherceg kocsiját két kocsi és egy szán követte. A szánban két ember ült. Az igazságügyi palota előtt a szán a nagyherceg kocsija elé került s ekkor bombát dobtak *Sergius* kocsijába.

A bomba felrobbanva szétzúzta a kocsit s a nagyherceg és kocsisa testét darabokra szaggatta. Merénylők közül — kiket elfogtak az egyik súlyosan megsebesült.

A bomba robbanása oly erős volt, hogy az igazságügyi palota és a közeli házak összes ablakai betörttek.

A merénylők kihallgatásakor az egyik azt mondotta:

— Nekem egészen mindegy, akármi történik velem. Én elvégeztem kötelességemet s bátran nézek a halál szemé közé.

Sergius nagyherceg 1857-ben született s tulajdonosa volt a 101. bekés-csabay gyalogezrednek.

Mikor a cár legutóbb ex-reformokat csinált, *Sergius* herceg bosszúból lemondott a moszkvai főkörmányzóságról. Zsarnokoskodásáért az egész Oroszország gyűlölte az elhalt nagyherceget.

A szabadelvűpárt végrehajtó bizottságának értekezlete.

Budapest, febr. 17. (Saját tud. táv.) A szabadelvűpárt végrehajtóbizottsága ma ülést tartott, melyen a képviselőház megválasztandó tisztjeinek jelölésével foglalkoztak.

A szabadelvűpárt elnöknek: *Tallián* Bélát, alelnököknek: *Dókus* Ernőt és *Issekutz* Győzöt, háznagynak: *Csávossy* Bélát jelölték.

A jelöltek után Tisza István gróf beszédet tartott, mondva, hogy a legutóbbi képviselőválasztások alkalmával kisebbségben maradt a kormányt támogató szabadelvűpárt.

Ez azonban nem jelenti a párt csődjét. A kormánynak a választások után le kellett vonni a konzekvenciát. Ez meg is történt; a kormány lemondott. A választások nem hozták a helyzetre világosságot.

Kéri a párt tagjait, hogy tartsanak össze, mert csak így tudnak elvükböz képest valamit tenni.

A nemzetnek 67-es alapon álló, szabadelvűpárti politikára van szüksége, mert csak ezen az uton haladva lehet segíteni az ország bajain.

Brutális rendőrség.

Berlin, február 17. A »Vorwärts« mai száma jelenti Mihilev orosz városból, hogy ott valóságos középkori kegyetlenségek folynak. A rendőrség elfogja az utcán a járókat, beviszi őket a rendőrfőnökségre és ott valóság-gal kinezik őket. Kitérik a kezüket, a lá-

bukat, levágják az orrukat és fülüket és veszőt futtatnak velük. Egy embernek kitolták a szeméit és kitörték az ujjait. Az orvosok a rendőrfőnöknel panaszt tettek, de ezzel utasította őket el, hogy velük is hasonlóképpen fognak elbánni. A rendőrök két leányt meggyaláztak és egy asszonyt a kutyák elé dobtak. A város óriási rettegésben van.

Az egyetemi ifjuság sztrájkja.

Moszkva, február 17. A moszkvai egyetem hallgatóságának nagy része elhatározta, hogy nem folytatja az előadások hallgatását.

Kiev, február 17. A helyi egyetem orvostan növendékei egyhangulag elhatározták, hogy nem tesznek államvizsgát. Készeknek nyilatkoztak hogy mint ötödévesek állanak a nép szolgálatába.

Minsk, február 17. A minsk-bresti vasút körülbelül 500 munkása sztrájkba állott. Nyolcz óras munkanapot és béremelést követelnek.

Merénylet egy gyáros ellen.

Varsó, február 17. Fraget gyáros sétakocsizásról hazatért, a ház kapujában egy munkás revolverből háromszor reája lőtt. Két golyó a kocsit találta, a harmadik golyó magát Fragetet. A munkás elmenekült. Fraget a munkásmozgalom ellenes irányzatnak egyik vezetőembere is igen népszerű ember volt.

Grippenbergtábornok Pétervárt.

Pétervár, február 17. Grippenbergtábornok éjfélkor érkezett ide és a vasuton Krilov tábornok fogadta.

A szultán és El Torresz.

Tanger, február 17. (Reuter) A szultán elrendelte, hogy Mohamed El Torresz azonnal Fezbe menjen.

Megszűnt sztrájk.

Lüttich, február 17. Lüttich és környékének minden szénbányájában megkezdtek a munkát.

A háboru.

A japánok ágyuznak.

London, február 17. (Reuter) Tegnapról jelentik az orosz főhadiszállásról. A japánok tegnap és ma nyolczhüvelykes ágyúkkal lövöldöztek a Putilov-dombokat és 250 fontnyi lövegeket használtak. Ebből kitűnik, hogy a port-arthuri ostromágyuk a japánok soraiban vannak felállítva. Ez a körülmény az orosz harcvonal közepére nézve újabb veszedelmet jelent.

NYILTTÉR.

Kiadó lakás.

Nagy-Teleki-utca 5. sz. (a városház szomszédságában) nagyobb uri lakás,

==== május 1-től kiadó ====

Bővebb tudósítás a bent lakó házmesternél.

REGÉNYCSARNOK.

GILLIAN.

Angolból átdolgozva. 62.

— Könyörület iránta? Nincsen! Én igazságot kívánok! — kiáltám. — szemem szeméért fogat fogért! Gillian, csak a nevét mondd meg annak az asszonynak, csak a nevét mondd meg és én fölkeresem s kieroszakolom belőle az igazságot!

Izgatottságomban fölugrottam s szembe álltam Gilliannal. Halotthalvány volt, szemét lesütötte, mintha nem merne találkozni a tekintetemmel, térdein nyugvó fehér kezei ideges nyugtalansággal mozogtak!

Egypár pillanatig nem szólott, aztán nagy erőfeszítéssel fölemelte tekintetét s rám nézett.

— És ha megtalálnád azt a nőt, mi történik akkor? — kérdezte szomorú, szinte esdeklő hangon. — Dóra, ha megtalálnád és látnád, hogy becsületes asszony, jó feleség, gyöngéd anyja, olyan kis gyermekei vannak, mint az én... hangja remegett... Gilberem és Gillianom, ha tudnád, hogy az igazság által földulnád életét, tönkre tennéd boldogságát s nemcsak az ő boldogságát, hanem az ártatlan gyermekek és férje boldogságát is: mond, akkor is megmaradnál szándékodban? Nem hagynád békében azt a szegény asszonyt?

Hangja remegett, az ember azt gondolhatta volna, hogy saját boldogságát félti, hogy a saját férje és gyermekei érdekében beszél oly szomorúan.

— Miért kimélném? — válaszoltam. Ő nem habozott Berti boldogságának megromlásában, miért törődjem én az övével! — Nem! Szemet szeméért, fogat fogért! Az ő boldogságát a Berti boldogságáért: ez az igazság!

Gillian mélyen sóhajtott. Hosszas szünet következett, mielőtt ismét megszólalt.

— Dóra hát te a Berti jegyese vagy?

— Nem éppen jegyese! — válaszoltam s mosolyogtam, midőn elgondoltam, hogy mily kevés szerelmes szót váltottunk, csak egy csók volt az melylyel eljegyzett. — Nem akar addig élettársául megkérni, míg azt a foltot le nem mossa nevével. De eljön az nap, midőn az igazság kiderül — és én tudok várni addig!

— Lehet, hogy a várakozás életed fogytáig fog tartani! Lehet, hogy az igazság soha sem fog kitudódni! mondá Gillian lassu hangon.

— Ki fog tudódni! — viszonzám mosolyogva. Az a hang, mely oly nagyon hallgat, valamelyik nap meg fog szólalni!

Gillian mosolygott — oly különösen mosolygott. Azt gondoltam magamban, hogy könnyei nem volnának oly szomorúak, mint a milyen mosolygása volt.

— Talán a hang már is megszólalt a szíven, de nem hallhatóan! — mondá Gillian.

— Ne félj, mondám, eljön az a nap midőn hangosan fog szólani! Az ég fog szólani és az égnék sok hangja van! Lehet, hogy betegségben, bánatban, a halál közbejöttével, mely elragadja kedvesét...

— Oh, hallgass!... hallgass!... és Gillian szenvedélyesen taszított el magától — Dóra, te elrémítesz! Kérlek, ne szólj többet! Jdeges vagyok... űrült vagyok!...

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.**A gabonatözsde határidői.**

Budapest, febr. 17

Buza ápr.-re	— — — —	19.64
Buza máj.	— — — —	19.48

Rozs ápr.-re	— — — —	15.34
Tengeri májusra 1905.	— — — —	14.86
Zab ápr. ra	— — — —	14.72
Repeze aug.-ra	— — — —	32.80

Értéktözsde.

Budapest, febr. 17.

Oszrákhitelrészvény	— — — —	512.94
Magyar hitelrészvény	— — — —	806.50
Leszámloló bank	— — — —	464.50
Rimamurányi	— — — —	514.—
Osztrák-m. államvasuti részvény	— — — —	649.—
Közuti vasut	— — — —	569.50
Városi villam s vasut	— — — —	339.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1905. febr. 17-én

Magyar aranyjárdék 4%	— — — —	118.75
Magyar koronajárdék 4%	— — — —	98.25
Magyar koronajárdék 3 1/2%	— — — —	89.45
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — — —	98.50
Horváth-szlavon földtehermentesítési kötvény	— — — —	98.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölesön	— — — —	215.—
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölesön	— — — —	170.—
Osztrák járdék papirban	— — — —	99.90
Osztrák járdék ezüstben	— — — —	100.30
Osztrák járdék aranyban	— — — —	19.50
Osztrák korona járdék	— — — —	1.00
1860. oszt. államsorjegyek	— — — —	157.75
Osztrák-magyar bankrészvény	— — — —	165.35
Magyar hitelbank részvény	— — — —	776.—
Osztrák hitelbank intézeti részvény	— — — —	677.75
Osztrák-magyar államvasuti részvény	— — — —	652.25
20 frankos arany (Napolendor)	— — — —	19.08
Német birodalmi márka	— — — —	117.30
London vista	— — — —	240.25
Páris vista	— — — —	95.35
20 márkás arany	— — — —	23.50

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáczna-utca 3. szám

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfejek,

számlák, falragaszok,
báli meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek.

gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

A
„Nagyváradai Hitelbank“
 részvénytársaság

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi időtartamra a legolcsóbb kamatláb és a legelőnyösebb feltételek mellett

**törlesztéses
 jelzálogkölcönöket
 nyújt,**

melyeket a legrövidebb idő alatt folyósít. Kölcönkérő részről hiteles telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv és esetleg községi becsü-bizonyítvány mutatandó be. Drágább kamatozású kölcönöket bélyeg és illeték-mentesen convertál.

Elfogad betétkönyvecskékre és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett összeg után **5°-os** kamatot fizet.

Előnyös feltételek mellett leszámítól váltókat.

Értékpapírok, ékszerek és terményekre előleget ad.

Az igazgatóság.

Budapesti fogtechnikus Nagyváradon.

FOGAK

törhetetlen Vulkaint fogsorokat és szájpadlás nélküli műfogakat készít kezesség mellett.

SZÉKELY KÁROLY

975. fogtechnikus,
 Nagyvárad Szaniszló (Apolló)-utca 15. sz.

Kiadó lakás.

Nagyvásár-tér 60. szám alatt (volt Mandl-ház) első emeleten egy 5 szobás lakrész mellék-helyiségekkel 1905 május 1-től kiadó. Bővebbet a *Polgári takarékpénztárnál*.

Erdélyi fajalmák

kaphatók, ugymint: *Batul, Ranet, Sóvári és pogácsa alma*. Kilója: 12, 14, 18, 20, 24 krajczárért. Viszont elárúsítók árendéjében részesülnek.

Raktár Színház-u. (dr. Adorján ház), és **Teleki-u. 24. sz.**

Magyar műbutorgyár

részvénytársaság.

NAGYVÁRADON, Fő-utca elején.

Modern lakás, szálloda és kávéház berendezések iparművészeti vállalata. Telefon: 421 sz.

Elegáns matt és fényezett

BUTOROK

jutányos gyári árban.

GYÁRTELEP: BÉKÉSCSABÁN.

Raktárak: Nagy várad, Baja.

Z á l o g h á z.

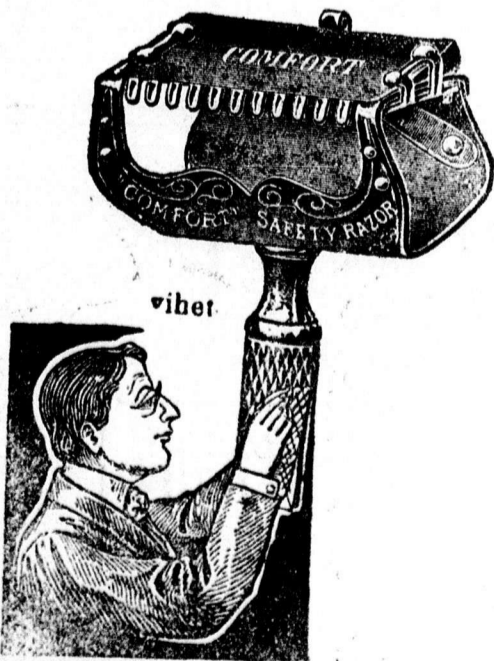
A „Biharmegyei Takarékpénztár“

zálogosztálya

február hó folyamán árverést tart.

Felkéretnek az elzálogosított tárgyaik rendezésére.

Lőrincz Mór Nagyvárad, Szt. János-u. elején.

Ajánlja nagyválasztéku solingeni, angol és svéd aczél áruit u. m.: önberetva, rendes beretva, haj- és szakál-vágó gépek, zsebkések, konyhakések, szőlőajtó és kerti kések, venyigemetsző ollók, női kézimunka ollók, beretva fenő szijak, kövek minden minőségben és mérsékelt árákért. Borbély felszerelések eredeti gyári árban.

